

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA RADU c. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 50073/07)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

15 aprilie 2014

*Această hotărâre va rămâne definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al
Convenției. Ea poate fi supusă redactării.*

În cauza Radu c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Ján Šikuta,

Dragoljub Popović,

Luis López Guerra,

Johannes Silvis,

Valeriu Grițco, *judcători*,

și Santiago Quesada, *grefier al secțiunii*,

Deliberând la 25 martie 2014 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 50073/07) depusă la Curte la 27 octombrie 2007 împotriva Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dna Liliana Radu („reclamanta”).

2. Reclamanta a fost reprezentată de dl V. Iordachi, avocat în Chișinău. Guvernul („Guvernul”) Republicii Moldova a fost reprezentat de agentul său, L. Apostol.

3. Reclamanta s-a plâns de faptul că Statul nu și-a executat obligația de a-i asigura protecția vieții private în urma dezvăluirii, fără acordul ei, de către un spital de stat a informației despre starea ei de sănătate.

4. La 10 ianuarie 2011 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamanta s-a născut în 1969. Ea locuiește la Chișinău. La data evenimentelor ea a avea 35 de ani și era căsătorită. Reclamanta era angajată ca lector la Academia de Poliție.

6. Din materialele dosarului reiese că la data evenimentelor ea avea o relație tensionată cu superiorii ei de la Academia de Poliție și că fusese implicată într-o serie de litigii de muncă.

7. La o dată nespecificată din 2003, reclamanta a făcut o însămânțare artificială la o clinică de planificare familiară și a rămas însărcinată cu gemeni. La 3 august 2003, ea a fost consultată de un medic de la Centrul Medicilor de Familie nr.7 („CMF”), instituție în subordinea Ministerului Sănătății, care i-a indicat spitalizarea în contul unui risc sporit de avort spontan. Reclamanta a fost spitalizată între 4 și 20 august 2003, iar ulterior s-a aflat sub observația unui medic de la CMF. Absența ei de la locul de muncă a fost certificată printr-o foaie de boală care indica la motivul absenței sarcina și riscul sporit de avort spontan.

8. La 5 noiembrie 2003, Conducerea Academiei de Poliție a solicitat informații de la CMF în legătură cu concediul medical din august 2003. În special, a solicitat informații despre cine a dispus spitalizarea reclamantei, când a fost spitalizată, care a fost diagnosticul inițial și final și ce tratament a primit.

9. Printr-o scrisoare din 7 noiembrie 2003, CMF a informat angajatorul reclamantei că aceasta a fost spitalizată între 4 și 20 august 2003 pe motiv de risc sporit de avort spontan. Scrisoarea menționa faptul că reclamanta se afla la prima sarcină și că era gravidă cu gemeni; că sarcina a rezultat dintr-o însămânțare artificială și că reclamanta avea hepatita B. În plus, scrisoarea menționa că reclamanta a avut complicații obstetrice și că avea o grupă de sânge cu RH negativ. La scrisoare a fost anexată o copie a dosarului medical al reclamantei de la spital, care conținea descrierea detaliată a tuturor procedurilor medicale și toate analizele medicale pe care le-a făcut.

10. La o dată nespecificată, reclamanta a suferit un avort spontan. Potrivit raportului medical, unul din factorii care au dus la avort a fost stresul.

11. În ianuarie 2004, reclamanta a instituit proceduri civile împotriva CMF și a Academiei de Poliție solicitând compensații pentru încălcarea dreptului la viață privată. Ea a susținut, *inter alia*, că angajatorul ei a avut suficiente informații în privința concediului medical și nu avea nevoie să obțină informații detaliate cu caracter personal. În plus, după obținerea informației, aceasta nu a fost păstrată în regim de confidențialitate, ci a fost transmisă tuturor angajaților Academiei de Poliție. Potrivit reclamantei, răspândirea informațiilor i-a cauzat stres și anxietate. Toți colegii de muncă, inclusiv studenții, știau detalii din viața ei privată. Au început să circule multe zvonuri. La două zile după răspândirea informației, ea a suferit avortul spontan din cauza stresului. Soțul ei, care era și el angajat al Academiei de Poliție, a fost nevoit să demisioneze și să accepte un post mai prost plătit.

12. La 6 iulie 2004, Judecătoria Centru a respins acțiunea reclamantei pe motiv că dezvăluirea informației de către clinica de planificare familială a fost legală în lumina investigației desfășurate de angajatorul reclamantei. În ceea ce privește argumentul că angajatorul ei a dezvăluit informația altor angajați, aceasta este nefondată. Reclamanta a declarat apel.

13. La 2 noiembrie 2006, Curtea de Apel Chișinău a admis apelul reclamantei și a casat hotărârea judecătorească menționată mai sus. Instanța a constatat că acțiunea reclamantei este întemeiată și a dispus achitarea de către CMF a sumei de 20 000 de lei moldovenești (MDL) (1 124 EUR) și a sumei de 15 000 MDL (843 EUR) de către Academia de Poliție. Curtea de Apel a constatat că CMF a dezvăluit angajatorului reclamantei mai multe informații decât au fost solicitate.

14. La 10 mai 2007, Curtea Supremă de Justiție a admis recursul CMF și a respins pretențiile reclamantei. Curtea Supremă a statuat că CMF a acționat în conformitate cu legislația în vigoare furnizând informații medicale angajatorului reclamantei. CMF era obligat să furnizeze Academiei de Poliție asemenea informații în contextul relației juridice pe care ultima o avea cu angajata sa. Potrivit Curții Supreme, la data evenimentelor între Academia de Poliție și reclamantă existau relații de muncă și relații de natură penală. Curtea Supremă a considerat că prevederile legii cu privire la sănătatea reproductivă și ale legii cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului nu sunt incidente în cauză.

II. DREPTUL NAȚIONAL RELEVANT ȘI ALTE DOCUMENTE

15. Convenția Consiliului Europei privind protecția drepturilor omului și a demnității ființei umane cu privire la aplicarea biologiei și medicinei, cunoscută ca Convenția cu privire la drepturile omului și biomedicină, care a intrat în vigoare în Republica Moldova la 1 martie 2003, prevede:

„Articolul 10 – Viața privată și dreptul la informație

1. Orice persoană are dreptul la protecția vieții sale private din punct de vedere al informațiilor referitoare la sănătatea sa.”

16. Legea nr. 185 cu privire la ocrotirea sănătății reproductive și planificarea familială prevede următoarele:

„Articolul 12. Dreptul la confidențialitate în realizarea drepturilor la reproducere

(1) Orice persoană are dreptul la recunoașterea drept confidențială a informației despre adresarea sa în instituțiile respective în legătură cu realizarea drepturilor sale la reproducere și la ocrotirea sănătății reproductive, precum și despre măsurile luate și starea sănătății sale reproductive.”

17. Legea nr. 263 cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului:

„Articolul 12. Asigurarea dreptului pacientului la confidențialitatea informațiilor ce țin de secretul medical

(1) Toate datele privind identitatea și starea pacientului, rezultatele investigațiilor, diagnosticul, pronosticul, tratamentul, precum și datele cu caracter personal sunt confidențiale și urmează a fi protejate și după moartea acestuia.

(2) Confidențialitatea informațiilor cu privire la solicitarea de asistență medicală, examinare și tratament, inclusiv a altor informații ce constituie secret medical, este asigurată de medicul curant și specialiștii implicați în acordarea serviciilor de sănătate sau în cercetarea biomedicală (studiul clinic), precum și de alte persoane cărora aceste informații le-au devenit cunoscute datorită exercitării obligațiilor profesionale și de serviciu.

(3) Informațiile ce se consideră confidențiale pot fi furnizate numai în cazul în care pacientul consimte acest lucru în mod explicit sau la solicitarea reprezentantului său legal (a rudei apropiate), în condițiile consimțite de pacient...

(4) Prezentarea informației confidențiale fără consimțământul pacientului ... se admite:

a) pentru a implica în procesul curativ alți specialiști în domeniu, inclusiv în caz de examinare și tratament urgent al persoanei incapabile de a-și exprima voința din cauza stării sale, dar numai în volumul necesar pentru luarea unei decizii adecvate;

b) pentru a informa organele și instituțiile serviciului sanitaro-epidemiologic de stat în cazul unui pericol real de extindere a bolilor infecțioase, otrăvirilor și contaminărilor în masă;

c) la solicitarea motivată a organului de urmărire penală, a instanței judecătorești în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau a procesului judiciar, în conformitate cu legislația;

c1) la solicitarea avocatului parlamentar și a membrilor consiliului consultativ creat de Centrul pentru Drepturile Omului, în scopul asigurării protecției persoanelor împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante;

d) pentru informarea părinților sau a reprezentanților legali ai persoanelor în vârstă de până la 18 ani în caz de acordare acestora a asistenței medicale;

e) la existența temeiului de a crede că prejudiciul adus sănătății persoanei este rezultatul unor acțiuni ilegale sau criminale, informația urmând a fi prezentată, în acest caz, organelor de drept competente.

(5) Este interzis orice amestec în viața privată și familială a pacientului fără consimțământul acestuia.

(6) Persoanele care, în exercițiul funcțiunii, au primit informații confidențiale, de rând cu personalul medico-sanitar și farmaceutic, poartă răspundere, în conformitate cu legislația, pentru divulgarea secretului medical, luându-se în considerare prejudiciul adus prin aceasta pacientului.

(7) Produsele biologice, inclusiv organele și țesuturile, din care pot fi derivate date identificabile sunt protejate ca atare.”

18. Legea nr. 264 cu privire la exercitarea profesiei de medic prevede următoarele:

„Articolul 13. Secretul profesional

(1) Medicul este obligat să păstreze secretul profesional.

(2) Informațiile despre solicitarea asistenței medicale, despre starea sănătății, diagnostic și alte date obținute de medic în examinarea și tratamentul pacientului constituie informații personale și secretul profesional al medicului și nu pot fi divulgate.

(3) Cu acordul pacientului sau al reprezentantului său legal, se permite transmiterea informației care constituie secret profesional unor alte persoane, în interesul examinării și tratării pacientului, al efectuării unor investigații științifice, utilizării acestor date în procesul de studii și în alte scopuri.

(4) Prezentarea informațiilor care constituie secret profesional către alte persoane fără consimțământul pacientului ... se admite în următoarele cazuri:

a) în scopul examinării și tratamentului pacientului care nu este în stare, din cauza sănătății, să-și exprime dorința;

b) în cazul posibilității extinderii unor maladii contagioase, intoxicații și unor alte maladii care prezintă pericol în masă;

c) la cererea organelor de urmărire penală, a procuraturii și instanței judecătorești în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau cercetării judecătorești;

c1) la cererea avocatului parlamentar și a membrilor consiliului consultativ creat de Centrul pentru Drepturile Omului, în scopul asigurării protecției persoanelor împotriva torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante;

d) în caz de acordare a ajutorului medical unei persoane ce nu dispune de capacitate de exercițiu deplină, incapabilă să informeze părinții sau reprezentanții săi legali;

e) în cazul unor circumstanțe în al căror temei se poate presupune că prejudiciul cauzat sănătății persoanei reprezintă consecința unei acțiuni ilegale.

(5) Persoanele cărora le-au fost transmise informații ce constituie secret profesional poartă răspundere pentru divulgarea informației transmise lor, în condițiile legii.

(6) Secretul profesional nu poate fi divulgat nici după terminarea tratamentului sau moartea pacientului.”

19. Legea nr. 411 cu privire la ocrotirea sănătății prevede următoarele:

„Articolul 14. Obligațiunile profesionale generale și răspunderea pentru încălcarea lor

1. Medicii, alți lucrători medico-sanitari, farmaciștii sunt obligați să păstreze secretul informațiilor referitoare la boală, la viața intimă și familială a pacientului de care au luat cunoștința în exercițiul profesiei, cu excepția cazurilor de pericol al răspândirii maladiilor transmisibile, la cererea motivată a organelor de urmărire penală sau a instanțelor judecătorești.”

20. Legea nr. 982 privind accesul la informație prevedea la data evenimentelor următoarele:

„Articolul 8. Accesul la informația cu caracter personal

(1) Informația cu caracter personal o constituie datele ce se referă la o persoană privată identificată sau identificabilă, a cărei dezvăluire ar constitui o violare a intimității persoanei, face parte din categoria informației confidențiale despre persoane. În sensul prezentei legi, nu constituie informație confidențială datele ce țin exclusiv de identificarea persoanelor (date ce se conțin în buletinele de identitate).

...

(7) Furnizorii de informații pot să divulge orice informații cu caracter personal și care vor fi solicitate în conformitate cu prezenta lege doar în cazurile când:

a) persoana la care se referă consimte divulgarea lor;

b) informația solicitată, în integritatea sa, a fost pusă la dispoziția publicului ... anterior datei solicitării.

(8) în cazul în care persoana la care se referă informațiile cu caracter personal nu consimte divulgarea lor, accesul la aceste informații poate fi permis doar prin hotărârea instanței de judecată, care a stabilit că divulgarea va fi în interesul public, adică se va referi la ocrotirea sănătății populației, la securitatea publică, la protecția mediului înconjurător.”

21. Codul penal prevede următoarele:

„Articolul 177. Încălcarea inviolabilității vieții personale

(1) Culegerea ilegală sau răspândirea cu bună-știință a informațiilor, ocrotite de lege, despre viața personală ce constituie secret personal sau familial al altei persoane fără consimțământul ei se pedepsește cu amendă în mărime de până la 6000 MDL sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore.”

22. Codul muncii prevede următoarele:

„Articolul 91. Cerințele generale privind prelucrarea datelor personale ale salariatului și garanțiile referitoare la protecția lor

În scopul asigurării drepturilor și libertăților omului și cetățeanului, în procesul prelucrării datelor personale ale salariatului, angajatorul și reprezentanții lui sunt obligați să respecte următoarele cerințe:

...

d) angajatorul nu este în drept să obțină și să prelucreze date referitoare la convingerile politice și religioase ale salariatului, precum și la viața privată a acestuia. În cazurile prevăzute de lege, angajatorul poate cere și prelucra date despre viața privată a salariatului numai cu acordul scris al acestuia;

...”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA ÎNCĂLCAREA ARTICOLELOR 6 ȘI 8 ALE CONVENȚIEI

23. Reclamanta s-a plâns de faptul că răspândirea informației cu caracter medical de către CMF angajatorului ei constituie o încălcare a dreptului la viața sa privată prevăzut de articolul 8 al Convenției. În plus ea a reclamat faptul că procesul de judecată în cadrul căreia a fost examinată acțiunea sa împotriva CMF a fost inechitabil întrucât instanțele de judecată au adoptat hotărâri arbitrare și nemotivate. Articolele 6 și 8 al Convenției prevăd următoarele:

Articolul 6

„Orice persoană are dreptul la judecarea ... într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță ..., care va hotărî ... asupra drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...”

Articolul 8

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în executarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Admisibilitatea

24. Curtea notează că prezenta plângere nu este vădit neîntemeiată în sensul articolului 35 § 3 (a) al Convenției. Prin urmare, ea notează în continuare că nu există alte motive de inadmisibilitate. Așadar, ea trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

1. Argumentele părților

25. Reclamanta a susținut că a avut loc o ingerință în drepturile ei garantate de articolul 8, iar această ingerință nu a avut niciun temei legal în legislația națională. În plus, ingerința nu a fost „necesară într-o societate democratică” întrucât angajatorul reclamantei nu a efectuat nici măcar o investigație internă, darămite o investigație penală. Informația dezvăluită de CFM angajatorului reclamantei avea un caracter strict personal, iar angajatorul avea deja suficiente cunoștințe despre starea de sănătate a reclamantei din foaia de boală pe care i-o prezentase.

26. Guvernul a fost de acord că a avut loc o ingerință în dreptul reclamantei la protecția vieții private. Însă, acesta a susținut că ingerința a fost prevăzută de lege, și anume de articolul 8 al Legii nr. 982 privind accesul la informație (a se vedea paragraful 20 de mai sus), a urmărit un scop legitim și a fost necesară într-o societate democratică. Guvernul a subliniat că, în opinia sa, prezenta cauză este similară cauzei *M.S. v. Sweden* (27 august 1997, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-IV) și a solicitat Curții să adopte o abordare similară.

2. Aprecierea Curții

27. Părțile nu au disputat, și Curtea a fost de acord, că dezvăluirea de către CMF a unor asemenea detalii sensibile despre sarcina reclamantei,

despre starea ei de sănătate și despre tratamentul primit a constituit o ingerință în dreptul ei la viața privată. O ingerință nu încalcă articolul 8 doar dacă „este conformă legii”, urmărește unul sau mai multe din scopurile legitime prevăzute în paragraful 2 al articolului, și dacă este „necesară într-o societate democrată” pentru atingerea acelui scop (a se vedea următoarele hotărâri: *Campbell v. the United Kingdom*, 25 martie 1992, § 34, seriile A nr. 233; *Calogero Diana v. Italy*, 15 noiembrie 1996, § 28, *Reports* 1996-V; și *Petra v. Romania*, 23 septembrie 1998, § 36, *Reports* 1998-VII).

28. Expresia „în concordanță cu legea” implică nu doar respectarea legislației naționale, dar și calitatea legislației respective (a se vedea *Halford v. the United Kingdom*, 25 iunie 1997, § 49, *Reports* 1997-III). Curtea reiterează faptul că legislația națională trebuie să indice cu o claritate rezonabilă domeniul și modul de exercitare a puterii discreționare a autorităților publice, astfel încât să asigure cetățenilor un nivel minim de protecție la care sunt îndreptățiți într-un stat de drept (a se vedea *Domenichini v. Italy*, 15 noiembrie 1996, § 33, *Reports* 1996-V; *Avilkina and Others v. Russia*, nr. 1585/09, § 35, 6 iunie 2013).

29. Guvernul a făcut trimitere la articolul 8 al Legii 982 privind accesul la informație (a se vedea paragraful 20 de mai sus) ca fiind, în opinia sa, temeiul legal al ingerinței. Curtea notează, în primul rând, că numai Guvernul a invocat acest temei, nu și Curtea Supremă de Justiție. De fapt, Curtea Supremă a menționat sumar faptul că CFM era îndreptățit să dezvăluie informația angajatorului reclamantei, fără a cita vreun temei legal.

30. În al doilea rând, chiar dacă am presupune că Curtea Supremă a avut intenția să se bazeze pe acea prevedere legală, Curtea notează că în conformitate cu articolul 8 al Legii, medicul nu are dreptul să dezvăluie fără acordul reclamantei informațiile cu caracter personal nici măcar angajatorului ei.

31. Curtea notează că toate actele normative naționale și internaționale citate califică dezvăluirea acestor informații drept infracțiune. Există câteva excepții de la regulă; însă, niciuna din ele nu pare să fie aplicabilă în situația reclamantei. Nici Guvernul nu a invocat aplicabilitatea vreunei excepții. Reiese că ingerința disputată nu a fost „concordantă cu legea” în sensul articolului 8. Prin urmare, nu este necesar să examinăm dacă ingerința a urmărit un scop legitim sau dacă a fost „necesară într-o societate democrată”.

32. Curtea constată că a avut loc încălcarea articolului 8 al Convenției în ceea ce privește dreptul la protecția vieții private a reclamantei. Având în vedere această concluzie, Curtea statuează că cererea nu ridică probleme separate din perspectiva articolului 6 al Convenției.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

33. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul

34. Reclamanta a pretins 10 000 de euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral.

35. Guvernul a disputat suma pretinsă de reclamantă și și-a reiterat poziția, potrivit căreia în prezenta cauză nu a avut loc nicio încălcare. În mod alternativ, Guvernul a opinat că constatarea unei încălcări ar constitui prin sine o reparație echitabilă suficientă.

36. Având în vedere încălcarea constatată mai sus, Curtea consideră că se justifică acordarea unei reparații financiare cu titlu de prejudiciu moral în prezenta cauză. Făcând o evaluare echitabilă, Curtea acordă reclamantei 4 500 EUR.

B. Costuri și cheltuieli

37. Reclamanta a pretins 1 440 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. Ea a prezentat documente relevante în susținerea pretenției sale.

38. Guvernul a contestat suma ca fiind excesivă.

39. Curtea acordă cu titlu de costuri și cheltuieli întreaga sumă pretinsă.

C. Dobânda

40. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc încălcarea articolului 8 al Convenției;

3. *Hotărâște* că nu este necesară examinarea plângerii formulate de reclamantă în temeiul articolului 6 al Convenției;
4. *Hotărâște*
 - (a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, următoarele sume care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii:
 - (i) 4 500 EUR (patru mii cinci sute de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de prejudiciu moral;
 - (iii) 1 440 EUR (o mie patru sute patruzeci de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
5. *Respinge* restul pretențiilor reclamantei cu titlu de satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 15 aprilie 2014, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Marialena Tsirli
Grefier adjunct

Josep Casadevall
Președinte